KPRM
RPW/74268/2025 P
Data 2025-10-01

dnia 29 września 2025 r.

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Pani Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Ministro,

W związku z realizacją trybu określonego w art. 69 ustawy o świadczeniu wspierającym, zwracam się do Pani z ponowną, uprzejmą prośbą o zainicjowanie zmian przepisów tej ustawy.
Ponownie proszę o zainicjowanie zmian przepisu **art. 5 pkt 1** ustawy o świadczeniu wspierającym.
Zgodnie z tym przepisem świadczenie wspierające **nie przysługuje**, jeżeli osoba, o której mowa w art. 3 ust. 2 (tj. osoba w wieku od ukończenia 18. roku życia posiadająca decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, w której potrzebę wsparcia określono na poziomie od 70 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia) została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej.
Wnoszę o zmianę przepisów dot. świadczenia wspierającego w taki sposób, żeby **prawo do świadczenia wspierającego przysługiwało od 18 roku życia osobie niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu znacznym, trwale niezdolnej do pracy i trwale niezdolnej do samodzielnej egzystencji, przebywającej w Domu Pomocy Społecznej.** Przebywanie takiej osoby w DPS nie może wykluczać prawa do świadczenia wspierającego.

Szanowna Pani Ministro, przede wszystkim wiodącym argumentem jaki trzeba mieć na względzie to cel dla jakiego zostało wprowadzone świadczenie wspierające. Ma ono być wsparciem dla osób niepełnosprawnych mieszczących się w grupie osób najbardziej zależnych od pomocy innych i najbardziej niesprawnych w każdej płaszczyźnie życia. Fakt umieszczenia osoby niepełnosprawnej w Domu Pomocy Społecznej tylko potwierdza, że taka osoba nie jest zdolna do samodzielnego życia. Pamiętać bowiem należy, że zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, **niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.**
Nie ma więc żadnych wątpliwości, że osoby niepełnosprawne przebywające w Domach Pomocy Społecznej, to osoby niezdolne do samodzielnego życia, potrzebujące nieustannego wsparcia w czynnościach bytowych jak karmienie, mycie, ubieranie. Jednak przede wszystkim należy pamiętać, że są to osoby absolutnie niewładne do podejmowania żadnych decyzji życiowych. Co do zasady są to osoby ubezwłasnowolnione ze względu na stan zdrowia psychicznego.

W tym miejscu, z mocą, podkreślenia wymaga fakt, że Domy Pomocy Społecznej oferujące całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi intelektualnie są odpłatne. Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej jest wysoka i znacznie przewyższa możliwości płatnicze osób niepełnosprawnych.

Renta socjalna nawet z dodatkiem dopełniającym absolutnie nie wystarczy na pokrycie kosztów opłaty za Dom Pomocy Społecznej. Podkreślenia wymaga fakt, że Domy Pomocy Społecznej zapewniając mieszkańcom miejsce pobytu, wyżywienie, leki, asortyment medyczny czy inne bytowe potrzeby, czyni to w ramach opłat pobieranych od mieszkańca takiego domu, z dochodów własnych tego mieszkańca. Jeżeli zatem dochody danego mieszkańca są niewystarczające dla zapewnienia mu np. specjalistycznych rehabilitacji, to dom pomocy społecznej z własnych środków tego nie zapewni, broniąc się, że nie ma wystarczających funduszy.
Reasumując – 70 % dochodów osoby niepełnosprawnej zabiera Dom Pomocy Społecznej pozostawiając jej 30 % tych dochodów na opłacenie potrzeb bytowych (ubrania, kosmetyki, inne), leczniczych (leki, wizyty u lekarzy specjalistów) czy rehabilitacyjnych (sprzęt rehabilitacyjny). W praktyce zatem osoba niepełnosprawna przebywająca w Domu Pomocy Społecznej została postawiona w stanie nierówności społecznej z osobami niepełnosprawnymi o tożsamych potrzebach ale nie przebywających w Domu Pomocy Społecznej i otrzymujących świadczenie wspierające.

Dokonując weryfikacji przepisów ustawy o świadczeniu wspierającym należy sięgnąć do historii, a w niej do reformy systemu pomocy społecznej przeprowadzonej w roku 2004 r.
W tym miejscu należy odwołać się do art. 75 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z pożn. zm.), zgodnie z którym *osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.*
W kontekście wyżej przywołanego przepisu art. 75 ust. 4 podkreślenia wymaga fakt, że pierwotne jego brzmienie przewidywało, że dodatek pielęgnacyjny nie przysługiwał osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w domu pomocy społecznej.
Zgodnie z brzmieniem pierwotnym art. 75 ust. 4 *„Osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w domu pomocy społecznej, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu."*
W 2004 r. powyższy przepis został zmieniony wraz z wejściem w życie ustawy o pomocy społecznej (1 maja 2004 r.).
Należy wskazać, że reforma systemu pomocy społecznej zmieniła charakter domów pomocy społecznej, wyłączając je z kręgu placówek rozumianych jako zakłady opiekuńczo-lecznicze, a co za tym idzie także sposób ich finansowania. Po reformie Domy Pomocy Społecznej stały się pełnopłatnymi placówkami, które nie są już finansowane z NFZ. Przesłanką odmowy dodatku pielęgnacyjnego było przebywanie osoby w zakładzie opiekuńczo-leczniczym bezpłatnie, ponieważ koszty pobytu i leczenia były ponoszone przez NFZ. Podkreślić należy, że Dom Pomocy Społecznej zapewnia warunki mieszkaniowe a nie lecznicze i jest w pełni odpłatny. Domy Pomocy Społecznej są częścią systemu pomocy społecznej nie systemu opieki zdrowotnej.
Dodatek pielęgnacyjny ma charakter świadczenia pieniężnego na zwiększone potrzeby osób z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Nie można zaprzeczyć, że tożsamy charakter prezentuje świadczenie wspierające i w tym celu został powołany.
Nie można także zaprzeczyć, aby potrzeby mieszkańca Domu Pomocy Społecznej były inne niż potrzeby osoby nie przebywającej w Domu Pomocy Społecznej.
Pozbawienie prawa do świadczenia wspierającego osoby przebywające w Domach Pomocy Społecznej stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady równości i prawa do zabezpieczenia społecznego.

Stąd racjonalna jest zmiana brzmienia art. 5 pkt 1 ustawy o świadczeniu wspierającym, w taki sposób, żeby nie uzależniać prawa do świadczenia wspierającego od umieszczania w Domu Pomocy Społecznej. Podkreślam jednak, że powinno to dotyczyć wyłącznie osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym, trwale całkowicie niezdolnych do pracy i do samodzielnej egzystencji.
W mojej ocenie to jest sytuacja, która wymaga zrewidowania, ponieważ w obecnym brzmieniu art. 5 pkt 1 ustawy o świadczeniu wspierającym jest krzywdzący dla osób niepełnosprawnych przebywających w Domu Pomocy Społecznej, narusza ich konstytucyjne prawo do równości i zabezpieczenia społecznego co uzasadnia dokonanie zmian wskazanego przepisu.

Wnoszę o zmianę przepisów dot. świadczenia wspierającego w taki sposób, żeby **prawo do świadczenia wspierającego przysługiwało od 18. roku życia osobie niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu znacznym, trwale niezdolnej do pracy i trwale niezdolnej do samodzielnej egzystencji, przebywającej w Domu Pomocy Społecznej.**

Szanowna Pani Ministro bardzo uprzejmie proszę o pochylenie się nad poruszonym tematem.

Z poważaniem

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
   Al. Ujazdowskie 1/3
   00-583 Warszawa
2. Kancelaria Prezydenta RP
   Ul. Wiejska 10
   00-902 Warszawa
3. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
   ul. Żurawia 4A
   00-503 Warszawa
4. Rzecznik Praw Obywatelskich
   Al. Solidarności 77
   00-090 Warszawa

Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BON-IV.052.88.2.2025
Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

[redacted]

Odpowiadając na petycję w sprawie zmiany ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U., poz. 1429) uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 5 ustawy o świadczeniu wspierającym, świadczenie to nie przysługuje jeśli osoba z niepełnosprawnością została umieszczona w m.in. domu pomocy społecznej, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o której mowa w przepisach o pomocy społecznej.
Do osoby z niepełnosprawnością/jej opiekuna należy decyzja o korzystaniu lub nie z ww. placówek i tym samym decyzja czy spełnią warunki do otrzymywania świadczenia wspierającego.

Jednocześnie informuje, że osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.) są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, które świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.
Należy wskazać, że stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:
1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu;
2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.
Zatem mieszkaniec domu pomocy społecznej wnosi opłatę, której wysokość nie może przekraczać 70% jego dochodu.
Przepis ten pełni funkcję ochronną i uniemożliwia żądanie uiszczenia opłaty wyższej przez mieszkańca dysponującego środkami pozwalającymi na taki wydatek.
Ogólna zasada ustalająca, że mieszkaniec domu pomocy społecznej nie może ponosić wydatków za pobyt w domu pomocy społecznej w wysokości wyższej niż 70% swoich dochodów ma służyć zapewnieniu, że część posiadanego dochodu mieszkaniec może przeznaczyć na własne wydatki.

Zgodnie art. 58 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej wydatki związane z zapewnieniem całodobowej opieki mieszkańcom oraz zaspokajaniem ich niezbędnych potrzeb bytowych i społecznych w całości pokrywa dom pomocy społecznej. Przepis ten odwołuje się bezpośrednio do standardów podstawowych usług świadczonych przez domy, określonych szczegółowo w § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2025, poz. 51), który wskazuje, że w zakresie potrzeb bytowych dom zapewnia miejsce zamieszkania, wyżywienie, odzież i obuwie oraz utrzymanie czystości. Ponadto dom zapewnia również usługi opiekuńcze, w tym pielęgnację, a także usługi wspomagające. Zatem wszystkie koszty związane m.in. z utrzymaniem infrastruktury domu pomocy społecznej, wyżywieniem czy

tel. 222-500-108
info@mrips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

zapewnieniem kadr udzielających wsparcia ponosi w ramach swojej działalności dom pomocy społecznej.
Należy również dodać, że przepisy dotyczące zasad odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej uzupełnia regulacja finansowych skutków czasowej nieobecności mieszkańca w domu. Zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej mieszkaniec, a także inna osoba zobowiązana do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej, nie ponoszą opłat za okres nieobecności mieszkańca w domu, jeżeli mieszkaniec w czasie nieobecności w domu przebywa u osoby zobowiązanej do uiszczenia opłaty, a okres nieobecności mieszkańca w trakcie roku kalendarzowego w domu pomocy społecznej nie przekracza 21 dni.

Ponadto informuje, że Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej aktualnie nie prowadzi prac nad nowelizacją art. 5 ustawy o świadczeniu wspierającym.

Z wyrazami szacunku
z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/